

# BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:**

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.  
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 80 fill.

**FELELŐS SZERKESZTŐ:**

**Dr. VERÉB GYULA**



**SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:**

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.

Kéziratok nem adóznak vissza.

Hirdetések Árszabály szerint.

## Izrael Dávid uzsorája.

(B.) Tetszik tudni kérem, ki az az Izrael Dávid? Egy egyszerű zsidó szatócs, arra alá Biharnak egyik kis oláh falujában. Hosszu 68 évet élt az öreg, megszédte magát s most mint a falu egyik hatalmasa gömbölyü pocakkal éldegél kénye-kédve szerint kastélyá vedlett portáján. Hanem most egy kis baj esett a kréta körül. Eppen hetvenkétszeres uzsorában bűnösnek mondta ki a törvény. Egy kis bajnak mondtam csak az esetet, mert hát tetszik tudni kérem, a hetvenkétszeres uzsoráért kapott ökelme összesen és együttvéve 2 teljes heti fogházat. A falu vérén élösködött egész életében, annyit sem dolgozott, mint a koldus, ki házról-házra jár a falatért; ő a boltban hizott meg, hozzája jöttek gazdagítani őt, hozták az uzsorát az ő egycnes kivánságára. Bűnös, istentelen életéért két hétre pihenőre csukják, aztán megint rászabadítják szipolyozó csápjait a nyomorult falura.

Nem kell féltetni ezután sem, a falu jámbor népétől egy kis ujsa sem fog meggörcsülni. Eleget tett a törvény „szigorának“, újra becsületes ember lett. Az elnyomított falunak nem lehet szava, a népnek lázadó szavát vissza kell fojtania. Nincs helye a bosszúnak, a zsidót ártatlanná deklarálta a törvény, ezután védi a csendőrt.

Ez az Izrael Dávid egy egyszerű falusi zsidó, amilyen sok van. Nagy ember ám a faluban a zsidó. A falu életének jelentős tényezőjévé tolta fel magát. Az Andris bácsi is szívesen hallgat rája, a János bátyánk meg puszpajtaszkodik vele, gyakran ül együtt vele a boltban egy pohár pálinka mellett. Amikor sorra kerül a választás, az első gondolatot, a tervet ott főzi ki a falu az Izrael Dávid pálinkagőzös korcsmájában. Csak 3—4 darab Izrael Dávidka kell egy falunak, aztán az a falu örökre meg van áldva.

A falusi zsidó érdekes, megfigyelésre méltó alakja a falunak. Hogy minek hívjuk, az egészen mellékes, akár Kóhn vagy Kónyi Manó, akár Schwarcz Jakab. Cégtáblája nincs, minek is. A nevét fölösleges kilógnatni a korcsmaajtó elé, feltűnés nélkül, szépen, csendesesen, óvatosan furakodik be a falu népe közé. Korcsmát nyit a hamis, tudja, hogy a korcsma révén hamar közismert és közkeresett lesz.

A magyar ember átkozott toroka kitapogatja, ha mégugy eldugva van is.

Es micsoda kedves és szeretetre méltó ember az a Mózsi zsidó. Alázatos és türelmes, előzékeny és szolgálatkész a végtelenségig. Megszorult emberbarátjáért odaadja az ingét is, szívesen adja pénzét neki kölcsönül s a kamat csekély. Tessék csak megfigyelni, a fentnevezett Izrael Dávid pörében is bővíben szerepelnek ezek e csekély kamatocskák. Tíz pengő forintot kért például egyik megszorult falubelije. Ő igen szívesen segített rajta; nem is kért sok kamatot, csak forintja után naponként egy krajcárt. A megszorult szegény atyánkfia még hálálkodott is neki eleinte, csak aztán, mikor egy év múlva fizetnie kellett szegény ördögnek, akkor látta, hogy az adósság a kamatokkal együtt kerek 46 pengő forintra növekedett.

Ez a kiuzsorázott, nyomorult oláh falu csak egy a sok ezer és ezer közül. A megszorult szegény nép, ha az adóvégrehajtó fenyegette, a jólelkű Izrael Dávidhoz állított be; így tette tönkre a falunak felét ez a lelketlen zsidó-ténsur. Valahányszor feljelentették, mindannyiszor kibujt a büntető paragrafusok közül, végre mikor az egész falu fellázadt ellene, 72 büntetést citáltak gonosz fejére, — két heti fogházat sóztak rá. Ennyi az egész. No ugyan, ezért a két hétért nem érdemes becsületesnek lenni. Ezt tartja a falusi zsidó. Így folytatódik a végtelenségig, a teljes pusztulásig a falusi nép kiuzsorázása. Egész falvak kipusztítása könnyen megy így. A zsidó uzsorájának alig szab határt a törvény büntetése.

Nem így megy ám ez más becsületes embernél. Emlékszem egy törvényszéki tárgyalásra, egy valakit 4 szem lopott dióért 6 hónapi börtönre ítélték. Ha valaki 10 skatulya suvikszot lop, fél esztendei büntetést huznak rá, ha virtuskodó verekedés közben nyakon veri a másikat, hónapokra itélik el, de az uzsorás, akihez egész falvak vére, nyomorusága, átka tapad, — egyszerű két heti fogházat kap.

A zsidót nem lehet kiűzni a faluból, amíg a mi népünk annyira józan, okos nem lesz, hogy szövetkezeti boltokkal nem pótolja a helyét. Mig meg nem jön annyira a mi népünk esze, hogy ő a zsidó nélkül is meg tud élni. A törvényhozástól kell elvárunk,

hogy szigorítsák vagy szigorubban alkalmazzák az uzsoratórvényt. Ezt föltétlenül elvárjuk, mert fellázad a vérünk, amikor látjuk, hogy a falu nyomorgatóját, 72-szeres uzsorás bűnöst — csak két hétre küldik pihenőre a fogházba.

## A választói jog.

Hogy milyen is lesz ez a választói jog? Csak találgatják. Egyelőre bizonyos az, hogy a pluralitást minden esetre törvénybe akarják iktatni. A többi részletekre vonatkozólag csak találgatásokkal állunk szemben. Még egy a valószínű, hogy a szavazati jogot nem a magyar olvasni és írni tudás feltételéhez köthették, hanem ahhoz, hogy a választó az anyanyelvén tudjon csak írni és olvasni. Ugy a pluralitás, mint ezen utóbbi épen elégséges arra, hogy a választói jog szabályozására vonatkozó törvényjavaslat megbukjék.

Nem kell nekünk keresztény szociálistáknak, nem kell a függetlenségi párt nagyrésznének, a néppártnak sem. A vörös zsidó szociálisták nem számítanak. Náluk a népjoga kereseti, vagy zsarolási forrás csupán.

Bármint vélekedjenek is a többi pártok, nekünk meg kell értetni mindenkivel, hogy Magyarországon a választói jog rendezése csak akkor lesz igazságos, ha az nem lesz pluralis, hanem egyenlő, általános, titkos és községenkénti és hogy a választói jog megszerzésének feltételeiben világosan kifejezésre jusson a magyar állam szuverenitása. Ezért kell küzdeni minden eszközzel.

Ezen feltételeket kívánja diadalra juttatni a függetlenségi és néppárt is. Nem kell pluralis választói jog, mert hasonló politikai kiváltságoknak az ideje lejárt, s mert homlokegyenest ellenkezik az általános választói jog lényegével s azon elvekkkel, melyeken e lényeg felépül. De meg ugyis van már elég zsidó kiváltságosunk, minek szaporítsuk még a számukat a pluralis szavazati joggal. Mi nem abból a szempontból bíráljuk az új törvényjavaslat ismert részeit, vajjon használ-e az alkotmány pártnak, melynek vagyonosabb tagjai lévén, csak erősödhetnének. Ez esetlegesség csupán, ami komoly bírálatnak alapját nem képezheti. Mi az igazság szempontjából vagyunk ellenségei a választói jog pluralitásának.

Lehet, hogy minden ellentállás dacára is megszavazzák a magyar parlamentben Andrássy gróf törvényjavaslatát, de hogy ellentállás lesz, pedig az eddigieknél hatalmasabb, az bizonyosnak tűnik föl.

A függetlenségi pártot, a néppártot s a nemzetiségieket szemben találja magával azon esetre, he nem találja meg a helyes tranzakciót, amelylyel a javaslat már ismert igazságtalanságait el bírja tüntetni.

Beszélik azt is, hogy Andrássy tárcáját teszi függővé a javaslat sorsától, de hát találgatásokba nem bocsátkozunk. Amiminket, keresztény szociálistákat illet, mi követeljük az egyenlő, általános, titkos és községenkénti választói jogot.

pusztaegresi lakost a zsablyai kir. járásbíró-sághoz végrehajtottá nevezte ki.

— **Vasuti mozdonyok fűtése petrolleummal.** Az osztrák vasútiügyi miniszter a galíciai petroleumtermelők szövetkezetével az osztrák államvasutak galíciai vonalain kísérletkép bevezetendő fűtés céljából 30,000 ciszterna petroleum szállítására kötött szerződést. A mozdonyok petrolleummal való fűtésének tanulmányozása céljából az osztrák államvasutak közegeiből álló bizottság két hétig tartózkodott Romániában és nemrég nyújtotta be jelentését. E szerint, ha a nyerspetroleum ára a mostani alacsony nívón marad, a mozdonyoknak petrolleummal való fűtésénél, a kőszénrel való tüzeléssel szemben, megtakarítások érhetők el, melyek révén a mozdonyok petroleum-fűtésre való átalakításának költségei 2—3 év alatt megtérülnek. Ha azonban a nyerspetroleum ára a mai ár kétszeresére emelkedik, a petrolleummal való tüzelés drágább lesz a kőszénrel való tüzelésnél. Ekként a petrolleumnak a vasutakon fűtési célokra való igénybevétele nem igen fog a nyersolaj árának javulásához lényegesen hozzájárulhatni, mert ha a nagyobb mérvű emelkedés tényleg beállana, a vasutak kénytelenek lennének a petrolleummal való költségesebb tüzelést beszüntetni.

— **A tolvaj cselédjárás.** Szücs Etel, bacsstopolyai cselédleány együtt szolgált Rizsányi Rozáliával. Ez utóbbi egy szép este összeszedve társnőjének ruhaneműjét, aranyláncát és gyűrűjét, ezekkel megszökött. Erről tett jelentést Szücs Etel a szabadkai rendőrségnek.

## Uj törvénykönyv!

### A szeszadóról

valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról, ugyancsak a szeszkontingens megadóztatásáról és annak felosztásáról. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal.

### Ára 4 korona.

Kapható: HEUMANN MÓR könyvkereskedésében SZABADKÁN.

## A török képviselő.

Nagyon beavatott próféta legyen az, ki valamit jóslani tudjon a második török parlamentről, mert az 1876. évi első parlament ugyancsak siralmasan végződött. Erről például az akkori angol nagykövet kékkönyvében sok érdekes dolgot írt össze. A mezampói választókerület politikai feje akkor például ezt a rendeletet intézte a választókhoz:

Lakosok! Bizonyosan emlékeztek, hogy tegnapelőtt egy császári parancsot olvastam föl előttetek, amely szerint Konstantinápolyba egy becsületes ember személyében képviselőt kell küldenetek. Tehát, mihelyt azt a rendeletemet megkapjátok, haladéknélkül válasszátok meg a Mezampóba való Margariti György urat s átadjátok neki az aláírással ellátott marbatát, azaz meghatalmazást (mandátumot). Holnap bizonyosan elkülditek nekem a marbarát és Margariti urat. Mindenképen elvárom őket. S figyelmeztetek benneteket, hogy ürügyet nem fogadok el; ha nem engedelmességetek, községetekkel úgy fogok elbánni, mint a többiekkel tettem.

Azaz följajta és megsarcolta az ellenzéki falukat. S nagyon valószínű, hogy a derék mezampóiak rá is szavaztak a még derekabb Margariti urra. S még az ilyen módon megválasztott 1876-diki török parlament is keményen és nagyon kellemetlenül opponált az akkori kormányoknak. Velük együtt a szultán hamarosan ránt s az a parlamentet amelynek tulajdonképpen két ülészaka volt, szétugratta, azaz többé össze nem hívta.

**Ismerőseink körében terjesztjük a „BÁCSKAI NAPLÓT.”**

## Öngyilkosság és rablógyilkosság.

Tegnapelőtt a déli órákban a sarkadi országon a járó-kelő emberek két kihűlt hullára bukkantak, akikben Szekeres Zsigmond és Nagy Zsigmond odaváló jó-módu parasztagdákat ismerték föl. Elettelelenül, fakó, szürke arccal, melyre a halál már rányomta fagyos bélyegét, feküdtek a vértől pirosra festett porban, egyiknek a mellén hatalmas lött seb tátongott, amelyen keresztül behatolt a szívére átforó, halálhozó golyó, a másiknak a mellén hatalmas kés-szurást takart a megaludt, sötétvörös vér. A csendőrségtől indított előnyomozat során megállapítást nyert, hogy a két, borzalmas módon elpusztult gazda tegnapelőtt együtt indult el a sarkadi vásárra, ahol néhány ökröt adtak el.

Korán reggel, talán a hajnali órákban indultak hazafelé s a néptelen országon érte őket a gyilkos támadás, amely valószínűleg egy vérszomjas, kóbor cigányhordának a műve. — Mindkét áldozat zsebei ki voltak forgatva, összes értéktárgyaik és pénzük a gyilkosok martaléka lett.

Szekeresnél körülbelül 140—150 korona volt, mikor a vásárból elindult, az ő zsebeiben a csendőrök nem találtak semmit. Nagy Zsigmondnál szintén igen jelentékeny összeg volt, nála két koronát találtak, ami az elrabolt összegtől külön téve, eldugottabb helyen volt. A csendőrség lázasan, megfeszített erővel folytatja a nyomozást, hogy a borzalmas bűntény tetteseit kézrekerítse.

A nyomok arra vallanak, hogy nemrégiben ott kóborolt cigányhorda véres műve a borzalmas rablógyilkosság.

A cigányok ellen táplált gyanu azonban alaptalannak bizonyult. A tetteseket ugyanis sikerült Laposán Mitru és Rokszén Togyer sarkadkereszturi gazdák személyében letartóztatni, akiket a pénzvágy ördöge vitt a gaztetre.

Kiderült az is, hogy csak Szekeres Zsigmond lett a rablógyilkosság áldozata, s hogy Nagy Zsigmond önkezével oltotta ki életét. Azt azonban még nem bírták megállapítani, hogyan került a két holttest egymás mellé.

Egész Délmagyarország legkedveltebb kéz-és arcbőr-finomítója a LEHRER-féle

## ERZSÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2—3-szori bekenés után bársony-simává és üdévé teszi. Nem zsíros s ennél fogva nappal is használható. **Pörselemek, bőrperecsék és bőrkülfetések** ellen utóérhetetlen szer. Egy tégely ára 1 korona. 6 tégely rendelésénél bérmentesítés. Minden dobozban használati utasítás. 484—74—5

Kapható:

LEHRER ALFRÉD gyógyszer-tárában  
KULA (Bácsmegeye).

## IRODALOM.

— **A párbétkérdésről.** Ily címen írt könyvet a párbétkütynek már hivatalos működésénél fogva is alapos ismerője: Várady L. Árpád dr., c. püspök, miniszteri tanácsos. 156 oldalas, nagy nyolcadrés alaku könyv nagyszabásu tanulmányok keretében behatóan ismerteti a jelenleg aktuális, mert illetékes hejéről napirendre tűzött párbétküty minden figyelemre méltó részletét, összefoglaló tájékoztatást nyújt az érdekelteknek és az érdeklődőknek a párbér eredetéről, jogi természetéről, hatósági intézéséről és rendezéséről. Bő függelék tartalmazza a párbérré vonatkozó törvényeket, a régibb és újabb hatósági intézkedéseket. E könyv nélkülözhetetlen tájékoztatója a lelkészeknek, a közigazgatás köztegeinek s általában a párbérvitákban érdekelteknek. Ara 3 korona. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál.

## REGÉNY.

### KLEOPATRA.

17

Kleopatra jól számított: nevét többször kiejtették társalgás közben. A nagyherceg csodálkozva hallotta, hogy e szépség felsőbb lény is volt, annál fensőbb, mert örömet társalgott olyan idős emberrel, mint Neutof tábornok.

— Ki gondolta volna? kérdé nagyobb meglepődéssel, mint maga is hitte.

— Kamuczin sejtette, felelt Neutof, nem is gondolva, mennyire igazat mondott.

— Kamuczin!... Csakugyan... azt hiszem el is ejtett erről előttem néhány szót... Ugy látszik érzéketlen?

— Ezt mondják, válaszolta a tábornok.

Boris többször maga kérdezősködött a tábornoktól szép, fiatal barátnője felől. Néha ingerkedett, színelve, hogy nem hisz Kleopatra szellemességében, és eközben Neutof ingerültségében gyönyörködött.

— De, Isten bocsásson meg, kiáltott föl egy napon a nagyherceg, azt hiszem, hogy szerelmes Kleopatrába.

Az agg úgy nézett a nagyhercegre, mint valamikor az ellenségre: barna szemei csillogtak fehér, torzonboz szemöldökei alatt.

— Szerelmes, fenséges uram? Ha a hozzám hasonló koru férfiú érzelmeivel játszani akar, akkor bizonyára szerelmes vagyok. De hát önnek más bohócái is vannak... én még nem lettem újra eléggé gyermek, hogy nevetségessé tetessem magamat.

— Nő, nő, szólta Boris, csak ne nehezelt edes öreg apóm.

A cár, vagy a cár valamelyik rokonának szájából e tegezés a legnagyobb kegy volt, a barátság jele. A hang, melyen beszélt igazán tiszteletteljes volt. Az agg gróf lesütötte tekintetét.

— Igaztalan voltam, szólta, mikor az ártatlan incselkedést komolyan vettem. Kegyeskedjék megbocsátani.

A nagyvezér szeretettel tette kezét a tábornok vállaira, aki a cári családdért őt sebet kapott.

— Kamuczin ront el, mondá mosolyogva. Ez az allak mindenből szórakozást csinál nyannyira, hogy néha magam is kijövök az illem sodrából.

— Remélem, nem mert mulatni Baktof kisasszony rovására?

— Nem, soha! Szinte csodálatos. Mintha félne tőle... Különben is kijelentette, hogy örülten szeremes bele.

— O? szólta a tábornok a kicsinylés leirhatatlan mozdulatával. Megengedi ezt magának?... De hiszen az imént azt mondta, hogy semmi sem szent előtte.

De feleletet sem várva, azonnal másról kezdett beszélni és a társalgás komolyabb tárgyak körül forgott. Mikor a nagyherceg egyedül maradt, néhány lépést tett föl s alá, miközben ezen szavakat ejtette ki:

— Ki sejtette volna?

Es most már nem Kleopatra értelmi tehetségére gondolt, hanem a Neutof szemében csillogó idegenszerű szenvedélyre és büszke, épen nem tagadó feleletére.

Kamuczin és Neutof... Minő mélység van e két férfiú között. Az egyik az erkölcsi magaslát legfenső fokán, a másik annyira lent!... Es mindketten szeretik, tisztelik ezt a különös Kleopatrárt... Vajjon ő kit szerethet?

— Ez az istenek titka... mondta Kamuczin.

Elénk harag támadt a nagyherceg szívében. Hogy merészelt Kamuczin erről a fiatal leányról beszélni. Ennyire tiszteletre méltó nőnek még csak a nevét sem volna szabad ilyen ajkaknak kiejteni.

Az istenek titka... Es most Boris visszaemlékezett, minő tekintettel nézte őt Kleopatra utolsó találkozásuk alkalmával. Lehetséges, hogy szeret valakit, hiszen zavarral, és örömmel teli tekintetéből nem olvashatta-e ezt ki?

(Folyt. köv.)

## Kisbirtokosok bajai.

A keresztény felfogás egyik legfontosabb feladata a kisbirtokosok bajainak az orvoslása. Lássuk tehát, mily viszonyok között él ez a néposztály, a melyre nemzetiünk minden körülmények között feltétlenül számíthat. Hazánk földje 2 795,885 birtokos között oszlik meg. Ebből kisbirtokos, vagyis olyan, akinek a földje 100 holdnál kevesebb, van 2 771,111, tehát csak 24,774 birtokos van olyan, akinek 100 holdnál nagyobb a birtoka. Ebből a kis statisztikai adatból láthatjuk, hogy ha a földkérdés megoldását akarjuk, ha arra törekszünk, hogy a földbirtoknál megszűnjön a sok baj, a sok hiba, akkor legelőször és legsürgősebben a kisbirtokosok panaszait és felkiáltásait kell meghallgatnunk s orvosolni. Mert amennyi hibával itt találkozunk, az éppen elég ahhoz, hogy ennek a nemzetnek ne legyen egy nyugodt napja sem. Mi földmivelő ország volnánk első sorban és így tehát a legnagyobb könnyelműség a birtokosok, a kisbirtokosok érdekeit elhanyagolni, szükségüket hátrászoritani és figyelembe nem venni kívánságait.

A birtokosság szomorú helyzetének feltüntetése, illusztrálására csak egyet akarok felhozni. Ugyanis 1901-ben 446 birtok cserélt gazdát. Az egész birtokosságunknak az egytized része, vagyis minden tizedik gazda kisbirtokos volt kénytelen részint adósságok részint végrehajtás miatt birtokát eladni és ősi földjét annak adni, aki talán sohse, egész életében sem görbitette egy újat sem a munkában.

De lássuk a másik hibát. — Példának vegyünk egy 20 holdas birtokost, akinek van felesége, 3-4 munkaképes fia és mondjuk 2 kis gyermeke. Az egész család áll tehát 8 tagból. A 20 holdas birtok megmunkálására feltétlenül szükséges 6-7 erős, munkaképes és szorgalmas ember. Most már ez a 20 holdas birtok holdanként jó esztendő alkalmával jövedelmez legfeljebb 60 koronát, tehát a 20 hold jövedelme egy évben 1200 korona. Ennél több semmiesetre sem. Erre tanuim lehetnek a sok kisbirtokos olvasóink.

Lássuk a kiadást, mely 1200 korona bevétellel szemben áll egy 20 holdas birtoknál és egy 7 tagból álló családnál. A 20 holdra a következő adók vannak kivétel nélkül:

Földadó . . . . .	102.— K.
Allami pótdadó . . . . .	30.50 "
Községi pótdadó . . . . .	50.— "
Megyei utadó . . . . .	4.70 "
Házadó . . . . .	8.— "
Házipótdadó . . . . .	3.80 "
Kereseti adó . . . . .	12.— "
Megyei pótdadó . . . . .	3.90 "
Kéményseprés . . . . .	4.40 "
Katonai beszállásolás . . . . .	2.50 "
Községi közmunka . . . . .	12.— "
Egyházi adó . . . . .	6.— "

Összesen: 240.40 K.

Statisztikai adatok szerint hazánk minden hold földje értékének 25 százalékáig adóssággal van megterhelve. Így a husz holdas birtok adóssága körülbelül 3000 korona. Ennek öt százalék kamata évenként 150 korona. Tőketörlesztés ötven korona. Tehát a teher, amely a husz holdas birtokon van, évenként 200 koronába kerül a kisbirtokosnak. Az adó 240 korona 40 fillér, a teher kamata és törlesztése 200 korona. Összesen 440 korona és 40 fillér. A földbirtok bevétele 1200 korona. Ebből levonva az adó és a teher kamata és törlesztése, marad tiszta jövedelemnek évenként egy husz holdas birtoknál 759 korona és 60 fillér.

A kisbirtokosok és általában mindenféle birtokosnak ezek a legnagyobb bajai. A nagy közteher és a sok adósság, amely szinte végromlással fenyegeti nemcsak a nagy- és középbirtokost, hanem leginkább és legelső sorban a kisbirtokosoknak ássa meg a sírját és okozza a halálát.

Ha azonban segíteni akarunk ezeken a bajokon, nem elég csak a beszédnél megállni, mint azt törvényhozásunkban felszólaló képviselők tenni szokták, hanem sürgő-

sen hozzá kell látni a tettehez. Segíteni kell hamar és alaposan, mert a földkérdésnek a megoldásától függ az, hogy a Kárpátok és az Adria között kiknek utódai fogják leírni a sárga kalászkát, kiknek a gyermekei és unokái fogják magukba szívni a balzsamos rétek illatát és élvezni a kövér legelők gyümölcsét.

Alljon talpra a népszövetség!

## HIREK.

### Tájékoztató.

**Augusztus 9.** A Bácska Athletikai Club házi football versenye.

**Augusztus 15.** Lőverseny, állatdíjazás Kamaráson.

**Augusztus 19.** A Petőfi-asztaltársaság táncmulatsága.

— **Lelkigyakorlatok Kalocsán.** Folyó hó 3-7-ig tartottak a papi lelkigyakorlatok. P. Jámor László S. J. szellemes és mindvégig érdekes előadásával. Fél száz kalocsae gyházmegyei pap vett részt e gyakorlatokban Várossy Gyula őexcellenciájának törhetetlen erélyű és példaadó vezérlete alatt. A lelkigyakorlatok végeztével ft. Maison Mihály, regőcei esperes plébános ékes latin beszéddel köszönte meg Kegyelmes Urunknak a lelkigyakorlatok alatt tanúsított jóságát és lelkesítő példáját. Őexcellenciája ezután mondott cicerói ékesszólásu beszédében a lelkigyakorlatoknak gyönyörű befejezést adott. Kiemelkedő részlete volt hatásos szavainak a buzdítás, mivelhogy manapság annyi ellenségünk van, a kik sajtójukban olyannyira nagyítják tévedéseinket, mutassuk ki, hogy nincs hibánk, hogy a keresztény tökéletesség legmagasabb fokára emelkedjünk s így tisztán és feddhetetlenül oldjuk meg korszerű feladatunkat. A lelkigyakorlatokon jelen voltak: Anicsics J. szabadkai káplán, Bárány Gy. pacséri plébános, Bászler István garai plébános, Cár András hercegszántói plébános, Cirkány Zsibmond felsőhegyi plébános, Ditelján István szabadkai hitoktató, Essert János csatáljai plébános, Farkas Lajos péterrévei káplán, Fekete Agoston tolnai prépost-plébános, Fiedler Lajos paripási plébános, Greinich Ferenc keceli káplán, Hervanek Odön szabadkai hitoktató, Holtzinger József n. baracska plébános, Kanyó Gyula zombori káplán, Kazinci Imre kishegyesi káplán, Lenzser Péter temerini káplán, Leszich István érsekcsanádi id. adminisztrátor, Márton Mátyás magyarkanizsai prépost-plébános, Maison Mihály regőcei esperes plébános, Mészáros Béla szabadkai káplán, Nágel Máté militicsi esperes-plébános, Pintz János szilbereki káplán, Pollák J. martonosi káplán, Pósch L. magyar-kanizsai káplán, Probojesevics A. szabadkai káplán, Pupák J. soltvadkerti plébános, Raible Rókus hódási káplán, Stelezer András külői plébános, Szabó Árpád adai káplán, Vándor Antal horgosi káplán, Vermes Mihály csonoplyai káplán, Vignyázó Vendel veprődi plébános, Vojnic Dezső szabadkai hitoktató, Wittmann Imre bezdáni káplán. Kalocsaiak: Boromiszta István kanonok plébános, Hinger Mihály érs. igazgató, Kalmár Sándor teológiai tanár, Kis-Erős Ferenc polg. tanit. tanár, Maison Jeromos polg. tanit. tanár, Povichil Richárd kanonok, Schweitzer József prael. nagyprépost, Tantos Gvula theol. tanár, Udvary István káplán, Wiederkehr József theol. tanár és Szombathy Sándor nyug. lelkész.

— **A város építkezési szabályrendelete.** A város közgyűlése, amint ismeretes módosította építkezési szabályrendeletét, amelyben az első építési körzetbe osztotta a második körzet azon utcáit is, melyek közeve vannak. Ezen módosított szabályrendelet most már életbe lép, mert a belügyminiszter jóváhagyta s erről ma leiratban értesítette a város közönségét.

— **Husvágási szabályrendeletért.** A rendőrség mindent megtesz, hogy a husvágási szabályrendelet minden intézkedésének

érvényt szerezzen a közegészségügy érdekében is. Tegnap két mészárosot büntettek meg. Müller Jakab kósermészáros, mert nem függesztette ki üzletében az ártáblázatot és Berkes Pétert, mert a húst nem takarta be. Holnap, szombaton négy mészárosot idézett Hoffmann József dr. maga elé hasonló kihágások okából. Ezek: Német Vince, Lucsics Jakab, Lucsics Jakabné és Gabrics Jeremiás.

— **A Weinhut-féle gyárban dolgoznak** Megirtuk a Weinhut-féle gyárban kimondott sztrájk történetét, melynek vége az volt, hogy a munkások egyszerűen elutaztak Budapestre, mert méltányos követeléseik teljesítését nem remélték. A gyárban a munka néhány napig szünetelt. A tulajdonos ugylátszik mégis meggondolta a dolgot s részánta magát a munkások méltányos követeléseinek teljesítésére. Felutazott tehát Budapestre, s onnan valamennyi volt munkását visszahozta egynek kivételével, aki nem is akart visszajönni.

— **A szabadkai középiskolai tanárokat** érdeklő miniszteri leirat érkezett ma a tanácshoz. A vallás és közoktatásügyi miniszter értesíti a tanácsot, hogy a szabadkai középiskolai tanároknak az 1908-ik évi első félévi fizetékülönözetet kiutalta.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi miniszter Halm Ervin zombori földbirtokosnak Kecskeméttől Orgovány, Szabadszállás, Bugac, Móriégát puszták és Szank nagyközség érintésével Majsáig, innen Mérgés, Ottömös, Atokháza és Tompa puszták érintésével Szabadkáig vezető helyi-érdeklő vasut előmunkálati engedélyét egy évre meghosszabbította.

— **Egy tanítónői állás beszüntetése Adán.** Az adai községi elemi iskolánál rendezesítve volt kézimunka tanítónői állást beszüntették; Stósz Ignácét, aki ezt az állást betöltötte, 600 kor. évi kegydíjjal nyugdíjazták.

— **Áthelyezés.** A honvédelmi miniszter Wizinger Viktor szabadkai 6. honvédegyalozredbeli hadnagyot a balassagyarmati 16. honvédegyalozredhez helyezte át.

— **Katonák bevonulása.** A hadügyminiszterium az általános helyőrségváltozás alkalmából a következőket rendelte el: Az 1906-ban sorozott magyar honosságú legénység, ha a rekruták bevonulása folytán a létszám betelik, csak az esetben szabadsgolhatók, ha a szolgálati idejüket 1906. október 1-je előtt kezdték meg. Az 1905-ben sorozott kotonák, akik igényt tarthatnak szabadsgolásra, de akiknek tovább szolgálása hivatalos lenne, ha önkénynt tovább szolgálnának egy évig, ezért három fegyvergyakorlatot számitanak be nekik. A rekrutákat az összes csapatokhoz 1908. október 6-án kell behívni tényleges szolgálatra. Az egyéves önkénteseket, valamint a haditengerészet rekrutáit október 1-én hívják be.

— **Elutasított felebbezés.** Az új városháza egy üzlethelyiségét Nagy Ferenc, cipésznek adta bérbe a törvényhatósági bizottság. A közgyűlésnek ezen határozatát Sváb órás és ékszerész megfelebbezte, a belügyminiszter azonban a felebbezést elutasította.

— **Adaiak küzdelme a huszdrágaság ellen.** Ugy látszik nem csak a szabadkaiaknak van baja a mészárosokkal a huszdrágaság miatt, hanem más községeknek is. Az adaiak sem állnak jobban. Ezért azután elhatározta Ada előljárósága, hogy szintén hatósági mészárszéket állít föl, melyben azonban nem csak próbakiméréseket fog eszközölni, hanem az olcsó hus állandóan rendelkezésére fog állani Ada lakosságának.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter jóváhagyta a dávodi függetlenségi kör és a zombori nőtisztviselők egylete alapszabályait.

— **Két végrehajtó egyszerre.** A szabályiakét éri az a ritka „szerencse“, hogy egyszerre két végrehajtót kapnak. A hivatalos lap tegnapi száma közli ugyanis, hogy az igazságügyminiszter Kádár Árpád ujvidéki törvényszéki díjnot és Schaller István

Figyelmeztetjük a m. t. közönséget, hogy a **világhírű** eredeti **SINGER** varrógépek kizárólag a cégünkkel ellátott, saját gyári raktárainkban kaphatók, minden nagyobb városban és kérjük a cégre ügyelni. 489-5-2

↳ Határozott gyári árak részlettörlesztésre is. ↳

**SINGER Co.**  
varrógép részvénytársaság  
**Szabadka, Huspiac, Deák-utca**  
és Teréz-tér sarok.

↳ Tisztességes képviselők és pénzbeszedők vidékre felvételnek.

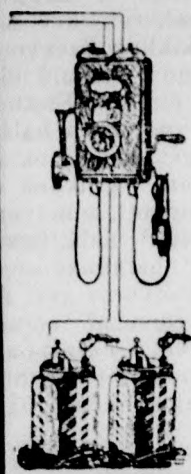
### NŐI FELSŐRUHA VARRÓ ÉS SZABÁSZATI TANFOLYAM.

Alulírott ez uton is értesitem a tisztelt szülőket, hogy 1908. évi szeptember hó 1-én kezdődő — 10 havi tartamu — Szabadkán, IV. kör, Mátyás-utca 46-ik szám alattlakásomon

női felsőruha varró és szabászati tanfolyamot tartok az alábbi feltételek mellett:

1. A tanfolyam kezdete 1908. évi szeptember hó 1-én leend és tart 1909. évi június hó 30-ig, melynek megszakítás nélkül való elvégzése kötelező.
  2. Beiratkozni lehet a tanfolyamra 1908. évi augusztus hó 20-tól kezdve lakásomon naponta délelőtt 8—10 óráig és délután 4—6 óráig.
  3. A tandíj 120 korona, melynek fele a beiratkozás alkalmával, másik fele 1909. évi február hó 1-én fizetendő. Azon növendék, aki a tanfolyam első két hónapján át résztvevett a tanfolyamon, a második félévi tandíjat az esetben is megfizetni köteles, ha a tanfolyamról — igazolt betegség esetét kivéve — elmarad.
  4. A növendékek a női ruha varrás, díszítés és szabásban gyakorlati teljes kiképzést nyernek, s alulírott a tanfolyam végén alkalmat fog nyújtani a szülők és érdeklődőknek arra, hogy a növendékek kiképzéséről meggyőződjenek.
  5. A tandíj a 10 hónapi tanfolyam minden hétköznapján délelőtt 8—11 óráig és délután 2—4 óráig tart.
- A mélyen tisztelt szülők és gyámok nagyrabecsült érdeklődését és támogatását kéri Szabadkán, 1908. július hó 7-én
- 465-15-6 **Özv. Kammerer Félixné.**

Telefon-szám 369.



**GÖRÖG ANDRÁS**  
villanyberendező műhelye  
o Szabadkán, o

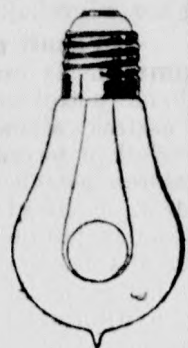
V. kör, Kőteles-utca 249-ik számú saját házában.

402-106-22

Vizvezeték- és fürdőberendezések  
a legújabb rendszer szerint.

Javítások gyorsan és szakszerűen  
több évi jótállással.

Költségjegyzék díjmentes gyári árakon.



Kölcsey-utca 243-ik szám alatt  
az emeleten négy nagy s egy kisebb  
szobából álló 487-7-8

úri lakás

áthelyezés miatt azonnal vagy november 1-re 900 korona évi bérért  
kiadó.

Bővebb felvilágosítást nyújt Szántó  
András pedellus Kossuth-utca 18. sz.



**Maklatur**

papiros

100 kiló

12 korona

kapható lapunk

kiadóhivatalában

Rákóczi-utca 20.



### ÉRTESEITÉS.

Van szerencsém a m. t. vevőközönségnek szives tudomására adni, hogy **Özv. Mauer Károlyné-féle** női divatkalap-üzletet megvettem, amely üzlet Weinhut Adolfné-féle házában van (Batthyány-utca, gőzfürdő épület mellett), ahol is a kor megfelelő igényei szerint rendeztem azt be.

Olcsó áron üres női szalmakalap-és nemez-formák kaphatók.

Női és gyermek — sport díszes nyári és őszi kalapokat leszállított árak mellett árusítok.

Amidőn ezt tudtára adom a nagyérdemű közönségnek, kérem szives támogatását.

Teljes tisztelettel

**Magassy Gizella.**

486-3-1

**Hirdetéseket**  
jutányos áron felvesz  
lapunk kiadóhivatala.

### A főtisztelendő Papság figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük a Kalocsamegyei főtisztelendő Papságot, hogy alantjegyzett nyomtatványok egyházmegyénkben előírt szöveggel raktárunkon készen állanak s így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat postafordultával szállíthatjuk. Megrendelésnél elegendő a raktári szám jelzése.

Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára		Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára	
		kor.	fill.			kor.	fill.
1	Kereszteltek anyakönyve (merített papíron)	ivenként	08	19	Kivonat a kereszteltek anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
2	Bérmáltak anyakönyve	"	08	20	Születési bizonyítvány polgári házasságkötéshez	50 drb	1
3	Egybekeltek anyakönyve	"	08	21	Bérmacédula	50 drb	20
4	Meghaltak anyakönyve	"	08	22	Kivonat az egybekeltek anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
5	Misealapítványok naplója	"	05	23	Kivonat a meghaltak anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
6	Cselekvő és szenvedő állapot az alapítványozott szent misék pénztáráról	"	06	24	Családi értesítő	50 drb	1
6a	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, beliv	"	06	25	Eljegyzési értesítés	50 drb	1
6b	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, küliv	"	06	25b	Insinuatio sponsalium	50 drb	1
7	Kegyes alapítványok naplója	"	05	26	Dimissio	25 drb	1
8	Kegyes alapítványok pénztári számadása beliv	"	06	27	Alapító levél	25 drb	1
8a	" " " küliv	"	06	28	Nyugtakönyvecske az egyh. pénzt. adószáma	10 iv	40
9	Templompénztári napló	"	05	29	Tabell. Relatio de Visitazione Vice archi diacon.	10 péld.	40
10	Templompénztári számadás küliv	"	06	30	Latin misejegyzék	10 iv	40
10a	" " " beliv	"	06	31	Párbér napló	10 iv	40
11	Relatio de statu Parochiae	10 péld.	40	32	Kötelezvény	50 drb	1
12	Consignatio conjugum in divortio viventium	"	40	33	Gyónó ódula	500 drb	2
13	Consignatio illorum, qui religionem mutarunt	"	40	34	Esketési bizonyítvány anyakönyvi bejegyzéshez	50 drb	1
14	Consignatio mixtorum matrimoniorum	"	40	35m	Eljegyzési szerződés (magyar szöveg)	50 drb	1
15	Tabell. conspectus matrimoniorum mere civil.	"	20	35n	" " (német szöveg)	50 drb	1
16	Értesítvény népoktatási intézetekről	"	40	35b	" " (bunyevác szöveg)	50 drb	1
17	Informatio de Capellanis	10 péld.	40	36	Jegyesek anyakönyve (merített papír)	ivenként	08
18	Informatio de Parochis	"	40	37	Hirdetési bizonyítvány	50 drb	1
				38	Rapulare	10 iv	60
				39	Iktató- és kiadókönyv	100 iv	2 50

Ki nyomtatvány-szükségleteit nálunk szerzi be, nemcsak olcsón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek saját útján való terjesztését is elősegíti, miért is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.

Szabadka, 1908 július 1.

**A Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat m. sz. IGAZGATÓSÁGA.**

### Láb-, kéz-, hónalj-

**Izzadás ellen**

Ártalmatlan, gyorsan hat, feltűnő eredmény, büzt mulaszt, feldörzsölést megszüntet és megakadályoz, könnyű száraz járást biztosít.

Egy nagy tégely 1 kor. Egy kis tégely 60 fillér.

**Reform-kenőcs.**

↳ Kapható: Ifj. Illés Antal gyógyszer-tárában Szabadkán. ↳ 416-55

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyoradójában.